

Ans van Maris 81 jaar

'Ik heb twintig jaar voor mijn dementerende man gezorgd. In het begin is dat natuurlijk niet zo heftig, maar op een gegeven moment houdt je eigen leven op. De laatste acht jaar heeft mijn leven zich afgespeeld in een verpleegtehuis. Een jaar geleden overleed hij. En daarna, dan moet je de maatschappij weer in. Ik kan wel zeggen, daar moet je moed voor hebben, dat is heftig. In de krant las ik over KunstRoute65 en ik dacht: hier kan ik een start maken om mijn leven weer op te pakken. Toen ik kennis maakte met de mensen van KunstRoute65, dat was echt geweldig. Heel plezierig.

De uitdaging, daar gaat het om. Dingen die ik niet ken, of waar ik meer van wil weten. Het mooiste vond ik tot nu toe de workshop 3D-printen van MU, de ontdekking van die technologie. In de workshop hebben we geleerd met een ontwerpprogramma te werken. Daarmee ben ik thuis verder gegaan: ik heb allerlei dingen ontworpen. Die wil ook laten printen.

Ik ben erg van muziek, ga naar theater – cultuur, cabaret -, minder naar musea. Ik was hoofd Welfare van het Rode Kruis, maar ben opgeleid als handvaardigheidjuffrouw. En ik heb altijd geweven. Geen theedoeken, maar werken voor aan de muur.

Ik merk dat ik in mijn omgeving een buitenbeentje ben in mijn leeftijdsklasse. Ik praat met andere senioren over waar ik mee bezig ben, maar merk dat veel ouderen het ook wel goed vinden achter de gordijnen: 'We hebben al ons hele leven gewerkt.'

Maar ik ben nieuwsgierig. Als je op deze leeftijd bent, en je hebt kleinkinderen van midden dertig, dan moet je proberen midden in het leven te blijven staan. Dat is belangrijk, maar ook heel erg leuk.'

Antoon Weemers 69 jaar

“Heel mijn leven heb ik met mijn handen gewerkt, onder meer als meubelmaker. Ik kreeg een tekening, of een ontwerp en dat maakte ik dan. Maar zelf iets ontwerpen, of uit de losse pols bezig zijn, nee, dat heb ik nooit gedaan. Mijn vrouw zei wel eens: ‘Als jij perkplantjes haalt, staan ze daarna keurig netjes in vierkantjes in de tuin, zoals ze in de verpakking zaten.’

Bij de workshop STRP kregen we drie dingen en Jeroen, die de workshop gaf, zei: ‘Dit wordt een vaas’. Ik dacht ‘ja, je kunt me nog meer vertellen’. Als ie nou gezegd wat we precies gingen doen, had ik wel wat dingen anders gedaan. Dan had ik de vaas breder gemaakt bijvoorbeeld zodat er meer water in kan. Dat heb ik ook tegen Jeroen gezegd. En hij zei: ‘Ja daarom zei ik het niet, je moet niet overal rekening mee willen houden.’ Dat losse, dat vond ik echt heel erg leuk om te ervaren. Mijn manier van werken, het structurele, het vooruitdenken, daar heb ik heel mijn leven veel aan gehad, maar het kan me ook wel eens in de weg zitten.

Het is leuk iemand te ontmoeten die zo anders kijkt. In het begin moest ik wennen, dan zie ik dingen die hij ontworpen heeft, die hij zo bedacht heeft, en dan denk ik die hoek is niet helemaal.... Ik ben na de workshop ook wel eens bij Jeroen in zijn atelier geweest, en het mooie is: hij werkt ook veel met hout. Hij heeft een nieuwe combinatiemachine aangeschaft en ik heb met hem afgesproken dat ik een middag mee kom kijken. Dat vind ik leuk.

Mijn vrouw las over KunstRoute65 in de krant en zei: ‘Dat is net iets voor jou’. Zij werkt nog en ik ben al even thuis. Ik dacht ik ga maar eens kijken. Dat doe ik niet zo gemakkelijk, maar ik ben blij dat ik die stap wel heb gezet. De technieken zoals 3D-printen of lasersnijden, die zijn voor mij niet zo nieuw. Ik werkte bij Bruns toen de eerste 3D-printers getest werden. Dat was toen nog met papierpulp. Ik heb vroeger best wel wat kunstgeschiedenis in mijn opleiding gehad, maar je gaat hierdoor wel anders kijken naar de modernere vormen van kunst.

Mijn kinderen zeiden: ‘Als wij jou een jaar geleden hadden gezegd in welke wereld jij terecht zou komen, had je ons nooit geloofd.’ Ik kende de culturele instellingen eigenlijk alleen van naam. Ik voel geen drempel om iets als MU of de DDW te bezoeken, die was er voor dat ik KunstRoute65 kende meer. Van het een kwam het ander: Via Danny van MU heb ik meegespeeld in een videoclip. Ben ik een middag geweest bij nogal creatieve mensen. Ik moest bijvoorbeeld binnen met een vliegertje spelen. Dat vliegertje hing aan het plafond en ik stond met touwtjes in mijn handen. En ik dacht ‘ik ben bijna 70 en ik sta binnen te vliegen!’ Maar het was heel amusant, echt heel leuk. Het is een soort tegengestelde van het gestructureerde van wat ik altijd heb gedaan, en misschien ook wel heb moeten doen.”

Babs Robles de Medina 77 jaar

“Ik las in de krant over KunstRoute65 en ik dacht hé, de mogelijkheid om nu, op dit tijdstip in mijn leven, kennis te nemen van de nieuwste ontwikkelingen, daar had ik nooit van durven dromen. Ik heb me opgegeven uit pure nieuwsgierigheid.

Het omgaan met jullie, met jeugd, met energie, enthousiasme, bruisend leven... dat kun je op een kienavond niet vinden. Ik heb kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. Ik ben altijd met de volgende generatie bezig geweest en vind het fascinerend.

Twee, drie keer in de week haal ik mijn drie achterkleinkinderen van school en dan pas ik op. Dat houdt me alert. Verder ben ik actief met mijn eigen barbershopkoor, en heb ik verschillende keren meegedaan met projecten van het Parktheater. Zo'n vijf jaar geleden ook met het theaterproject Bejaarden en Begeerte van Het Zuidelijk Toneel.

Ik vind het echt ongelooflijk fascinerend en geweldig dat jongelui zo veel moeite doen om ons in te lichten over nieuwe ontwikkelingen. Dat gaat niet vanzelf, daar kom je niet uit jezelf toe, daarvoor moet je echt meegetrokken worden. Dat vind ik een van de mooiste dingen van KunstRoute65. Met heel mijn hart meen ik dat.”

Carla van Berlo 67 jaar

“KunstRoute65, die naam zegt heel veel, suggereert heel veel. Kunst, dat spreekt me aan. Maar die 65 zegt ook ‘dit is dus niet voor studenten, of voor ontwerpers, maar je mag 65 zijn’. Ook al gaat het om de nieuwe technieken. Het is niet zo stoffig als macrameeën of breien – hoewel, breien is geloof ik ook weer hip.

De betrokkenheid van de Dutch Design Week spreekt me ook aan. Ik ga er al tien jaar heen. De andere instellingen waren voor mij nieuw. Bij MU ben ik na de workshop niet geweest, maar het lijkt me wel leuk. Nu ik er vaker over spreek, blijkt dat bijvoorbeeld mijn dochter met mijn kinderen ook wel eens naar MU gaat.

Mijn schoonzoon heeft trouwens een 3D-printer gekocht. Maar ik was de eerste in de familie die daarmee bezig was! Dat ik die cursus heb gedaan, ik vind het gewoon geweldig. Dit is de toekomst, beeldjes maken, maar ook gebruiksvoorwerpen.

Mijn kleinkinderen zijn er nu ook erg mee bezig. En ze hebben er op school een spreekbeurt over gedaan. Dan hebben ze weer iets gemaakt en roepen: Oma, kom eens kijken!

Ik heb gewerkt op een verzorgingstehuis, daar schilder ik met een groep mensen. En daar zag ik een folder. Schilderen was dus bekend. De nieuwe technologieën, dat was voor mij een vreemde wereld. Bij mij in de buurt zeiden ook mensen ‘dat je dat aandurft’. Maar op de site stond ook dat je geen ervaring hoeft te hebben, dat was fijn. En je wordt gewoon begeleid. Het ging eigenlijk automatisch.

Ik ben een mensenmens. Ik vind het leuk om anderen te leren kennen, dat is ook wel bij KunstRoute65 gebeurt. Die zie je dan op verschillende momenten terug, en ieder heeft zo zijn eigen verhaal. Dat sociale, dat is ook belangrijk. KunstRoute65; het is én-én.”

Francine Coenen 70 jaar

“Ik ben altijd geïnteresseerd geweest in kunst en design. Ik ben ook vrijwilligster geweest in het Designhuis. En ik ga vanaf het begin naar de Dutch Design Week. Ook heb ik veel kennissen die in hetzelfde straatje passen. Helemaal nieuw was deze wereld dus niet voor me.

Ik was dus al geïnteresseerd toen ik las over KunstRoute65, en toen bleken de workshops ook nog bij mij in de buurt te zijn. Bovendien kende ik de kunstenaar Jeroen Wand. Daardoor wilde ik graag meedoen. Wat het vooral leuk maakt, is het werken met jonge mensen; het jeugdige elan in het ontwerpvak. Door de workshops krijg je dat goed mee.

Ik ben een zelfdoener, ik maak graag zelf iets. De nieuwe technieken die KunstRoute65 laat zien spreken me erg aan. Het lasersnijden was leuk om te zien. En 3D-printen is sowieso de uitvinding van de eeuw. Dat zou ik ook wel eens willen doen. Maar ik hou niet van dat kleine, het liefst zou ik heel groot werk maken.”

Michael Bastiaans 68 jaar

“Ik ben vaak op pad, ik heb een galerie, en mijn vrouw Els zit vaak thuis. Zij begon over KunstRoute65 en vroeg: ‘Ga je dit mee doen?’ We hebben eerst allebei een andere workshop gedaan, dan heeft ieder de vrijheid en heb je ‘s avonds ook nog iets tegen elkaar te vertellen.

Els is graag met de computer bezig, zij heeft de cursus 3D-printen gedaan. Toen ik bij de presentatie zag wat ze hadden gemaakt, dacht ik ‘dat wil ook wel’. De volgende workshopserie heb ik die schade zeker ingehaald. Els en ik hebben Danny toen geassisteerd bij de workshop. We hebben met de iPad de 3D-scans gemaakt met de deelnemers.

In iedere workshop van KunstRoute65 leer je weer iets nieuws, omdat je steeds iets doet wat je nog nooit gedaan hebt. En je krijgt met nieuwe technieken te maken. Je hoort op televisie bijvoorbeeld wel over 3D-printen, maar als je het zelf doet begrijp je veel beter wat er gebeurt en wat er voor nodig is. De TU Eindhoven is nu bezig een huis te 3D-printen. En in Amsterdam zijn ze een brug aan het bouwen. Doordat ik het zelf heb gedaan, ben ik daar extra in geïnteresseerd. Het geeft een extra dimensie, in plaats van dat je denkt ‘leuk, het zal wel’. En snel dat het gaat! Eind van het jaar moet het kunnen, zo’n huis printen met leidingen en alles erin.

Na de workshops zijn Els en ik nog regelmatig naar de instellingen gegaan, we zijn bijvoorbeeld bij MU gaan kijken naar een expositie. Je word ook geprikkeld om dat te doen, ‘oh, dat willen we ook zien, en dat ook’. Via Mad Skills zijn we nog naar een dansavond geweest. Heel bijzonder.

KunstRoute65 heeft me rijker gemaakt, ook geestelijk. Van kunst word je altijd rijker. En als je het niet snapt en het wordt vervolgens uitgelegd dan helemaal. En je geniet weer ergens van, net als dat je van een ijsje kunt genieten, kun je dat van kunst ook.

Wat ik belangrijk vind is dat een kunstenaar vertelt waar hij mee bezig is. Jeroen Wand had dat: een jonge, heel gedreven kunstenaar. Die staat met zoveel enthousiasme te vertellen. En juist omdat hij niet vertelde wat we precies gingen doen tijdens zijn workshop, maar dat we gewoon samen aan de slag gingen, was het project voor mij heel geslaagd. Als hij had gezegd ‘we gaan een vaas maken, had iedereen al een beeld van wat het zou worden.

Ik hoop wel dat KunstRoute65 blijft bestaan. Ik denk dat het heel belangrijk is dat deze doelgroep continue bejegend wordt. En de groep wordt steeds groter. Er is steeds nieuwe aanwas, maar de mensen worden ook steeds ouder.”